

спрямування обласного підпорядкування.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Представлений матеріал не вичерпує всієї повноти науково-педагогічних пошуків з означеної проблематики. Подальші пошуки плануємо присвятити обґрунтуванню та розробленню сучасної теоретико-методичної, дидактичної й культурологічної моделей освітнього процесу в закладах позашкільної освіти, посиленню інноваційних напрямів їхньої діяльності, запровадженню різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес, зокрема у дозвілєвий сегмент закладів загальної середньої і позашкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Пустовіт, Г. П. (2013). Проблеми взаємодії людини і природи: генезисно-ментальна характеристика. *Рідна школа*. № 8–9. С. 31–39.

Пустовіт, Г. П. (2004). Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1–9 класів у позашкільних навчальних закладах: монографія. Київ, Луганськ: Альма-матер. 540 с.

Бех, І. Д. (2009). Компетентнісний підхід у сучасній освіті. *Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія*. Київ: Генезис. С. 21–24.

Бондар, В. І. (2008). Навчальна діяльність. *Енциклопедія освіти* / гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Хрінком Інтер. С. 745.

REFERENCES

Pustovit, H. P. (2013). Problemy vzaemodii liudyny i pryrody: henezysno-mentalna kharakterystyka [Problems of interaction between man and nature: genesis and mental characteristics]. *Ridna shkola*. № 8–9. S. 31–39. [in Ukrainian].

Pustovit, H. P. (2004). Teoretyko-metodychni osnovy ekolohichnoi osvity i vykhovannia uchniv 1–9 klasiv u pozashkilnykh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological foundations of ecological education and education of students of grades 1–9 in extracurricular educational institutions]: monohrafiia. Kyiv, Luhansk: Alma-mater. 540 s. [in Ukrainian].

Bekh, I. D. (2009). Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti [Competency approach in modern education]. *Pedahohika vyshchoi shkoly: metodolohiia, teoriia, tekhnolohiia*. Kyiv: Henezys. S. 21–24. [in Ukrainian].

Bondar, V. I. (2008). Navchalna diialnist [Educational activity]. *Entsyklopediia osvity* / hol. red. V. H. Kremen. Kyiv: Khrinkom Inter. S. 745. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 03.12.2022

УДК 378.046-021.68:615.8]:616-084
DOI: 10.37026/2520-6427-2022-112-4-93-98

Григорій ПУСТОВІТ,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри природничо-математичної освіти
Рівненського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-7754-0249
e-mail: h.pustovit@gmail.com

ТВОРЧЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

Анотація. У статті окреслено актуальні напрями створення творчого освітнього середовища закладу вищої освіти, якому мають бути притаманні матеріально-технічний, освітній та комунікативний блоки й елементи дуальної освіти, що зможе забезпечити логічну єдність теоретичної підготовки (здобутих системних наукових і спеціальних знань) та безпосереднього їх застосування в практиці (набуття умінь і практичних навичок фахівця завдяки дуальній освіті), що надасть процесам формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії системності й логічної завершеності. Схарактеризовано компоненти структури змісту

професійної освіти (знаннєвий, ціннісний, діяльнісний компоненти), що спрямовані на формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії в закладах вищої освіти. Обґрунтовано удосконалені традиційні й інноваційні форми, методи та засоби. Виокремлено й схарактеризовано функції творчого освітнього середовища закладу освіти (нормативно-правову, корекційно спрямовуючу, креативну, прогностичну) у формуванні досліджуваного феномена.

Ключові слова: професійна підготовка, творче освітнє середовище, заклад вищої освіти, здоров'язбережувальна компетентність, майбутні бакалаври фізичної терапії.

Hryhoriy PUSTOVIT,
Doctor of Pedagogy, Professor,
Professor of the Department
of Natural and Mathematical Education,
Rivne Regional Institute
of Postgraduate Pedagogical Education,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7754-0249
e-mail: h.pustovit@gmail.com

CREATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION IN THE FORMATION OF HEALTH CARE COMPETENCE OF FUTURE BACHELORS OF PHYSICAL THERAPY

Abstract. *The article defines the current trends in the creation of a creative educational environment for a higher education institution. It is characterized by material, technical, educational and communicative blocks and elements of dual education, which will be able to ensure the logical unity of theoretical training (acquiring systematic scientific and special knowledge) and their dispassionate application in practice (acquiring the skills and practical skills of a specialist thanks to the use of dual forms in professional training), which will give systematic and logical completeness to the processes of formation of health-saving competence of future bachelors of physical therapy. It has been revealed the essence of the leading concept of our article «formation of health-preserving competence of future bachelors of physical therapy in a creative educational environment of a higher education institution».*

It has been characterized by structural components of the content of professional education aimed at the formation of health-preserving competence of future bachelors of physical therapy in institutions of higher education (knowledge, value, activity components). Also, it has been improved traditional and innovative forms, methods and means. It has been distinguished and characterized the functions of the creative educational environment of an educational institution in the formation of researched phenomena (normative-legal, corrective-directive, creative, and prognostic).

The essence of the creative educational environment of a higher education institution in the context of the problem of our research is revealed as a system aimed at preserving and strengthening the health of all its subjects. On this basis, the formation of purely professional skills and abilities, which are components of the health-preserving competence of future bachelors' physical therapy.

Key words: *professional training, creative educational environment, institution of higher education, health care competence, future bachelors in physical therapy.*

Постановка проблеми. Динамічні зміни, що відбуваються сьогодні в українському суспільстві, процеси глобалізації, інтеграції й диверсифікації суспільства, суттєві внутрішньо- і зовнішньополітичні виклики та загрози актуалізували проблему підготовки фахівців із фізичної терапії. У зв'язку з цим суспільне замовлення

в державі визначається сьогодні низкою актуальних соціальних проблем, зокрема старінням населення, високою та ранньою смертністю, зменшенням середньої тривалості життя, зростанням поширеності хронічних неінфекційних захворювань та інвалідності, потребою у забезпеченні інклюзії учасників бойових дій. За цих умов вирішення означених вище проблем детермінує суттєву потребу в налагодженні в державі системи здоров'язбережувальної діяльності, чому має сприяти професійна підготовка компетентних фахівців у галузі фізичної терапії.

Державну політику у сфері модернізації вищої освіти складають нині ряд нормативно-правових документів, зокрема Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті (2011), Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (2016), закони України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014), Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти (2018), у змісті яких зазначається, що в сучасній соціокультурній ситуації головним напрямом розвитку освіти в Україні визначається формування компетентної, інтелектуально і духовно збагаченої, фізично здорової особистості, творчого й соціально активного, конкурентноспроможного на ринку праці фахівця, громадянина і патріота своєї держави.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Філософсько-культурологічні засади сучасної філософії освіти, зокрема і вищої школи, модернізації освітньовиховного середовища, здійснено у фундаментальних наукових працях В. Ільїна, В. Кременя, В. Огнев'юка, В. Ткаченка, Г. Філіпчука. Проблема застосування компетентнісного підходу до побудови сучасної вітчизняної вищої освіти, змісту і структури формування компетенцій та компетентностей в освітньому середовищі означених закладів відображено у наукових працях Н. Гнедко, І. Зязюна, Н. Ничкало, О. Пометун, О. Овчарук, М. Чемерис та ін. На думку І. Бежа, саме застосування компетентнісного підходу в процесі підготовки майбутнього фахівця передусім відповідає соціальному запиту і вимогам сучасного ринку освітніх послуг у державі. Зі свого боку В. Байденко і Н. Бібік, В. Кремень, О. Савченко зауважують, що сутність компетентнісного підходу полягає в його орієнтації

на нинішній і майбутній професійний рівень фахівця, сприяючи таким чином розвитку потреб і мотивів щодо самостійного навчання упродовж життя, а отже, вмінню здобувати нові знання, набувати навички самостійного розвитку професійної компетентності. У цьому контексті неабияк актуальною є проблема формування професійної та соціальної компетентності майбутнього фахівця, що знайшло своє відображення у наукових працях Н. Бібік, О. Варецької, І. Гудзик, С. Калашнікової, В. Лугового, О. Овчарук, Н. Побірченко, О. Пометун, О. Савченко, С. Сисоевої, М. Степка, Ж. Таланової та ін.

Мета статті – на основі аналізу теорії і практики професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти визначити й схарактеризувати роль творчого освітнього середовища у формуванні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах збереження української державності особливої актуальності набуває проблема розроблення нової філософії національної системи освіти, що зумовлює необхідність визначення провідних теоретичних і методичних засад її реалізації, зокрема й у закладах вищої освіти. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема реформування мети, конкретних цілей та оновлення змісту, вдосконалення технологій професійної підготовки майбутніх фахівців, що покликана усунути суперечливий вплив різноманітних соціальних чинників, які негативно позначаються на якості професійної освіти (Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні, 2016).

У цьому контексті актуалізується проблема побудови творчого освітнього середовища закладу вищої освіти, що розглядається нині у двох взаємопов'язаних філософсько-культурологічних, психолого-педагогічних і соціальних векторах. У межах першого вектора сутність творчого освітнього середовища трактується як сукупність об'єктивних зовнішніх умов, чинників, соціальних об'єктів, необхідних для ефективного функціонування освіти; у межах другого – особистісного – доміантними є системні впливи та відповідні умови формування й розвитку особистості майбутнього фахівця, що характерні для найближчого соціально і просторово-предметного оточення. Отже, творче освітнє середовище є відносно цілісною культурологічною, соціально-педагогічною і психолого-педагогічною системою, концептуальною ідеєю створення якої є реальна взаємодія усіх його суб'єктів та найближчого соціуму, що в сукупності спрямовується на спільний творчий пошук ефективних напрямів професійної підготовки майбутніх бакалаврів фізичної терапії як носів кращого інтелектуального і духовного досвіду українського суспільства. Зважаючи на це, є підстави для трактування сутності творчого освітнього середовища закладу вищої освіти в контексті проблеми нашого дослідження як системи, спрямованої на збереження і зміцнення здоров'я всіх його суб'єктів, а на цій основі – формування в них ціннісного ставлення як до власного здоров'я, так і обов'язково до здоров'я інших, розвитку розумових, духовно-моральних і фізичних здібностей, суто професійних умінь та

навичок, що є складовими здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії.

Аналіз сучасної вітчизняної педагогічної теорії та практики дає змогу визначити актуальні напрями створення творчого освітнього середовища закладу вищої освіти, якому мають бути притаманні матеріально-технічний, освітній і комунікативний блоки та елементи дуальної освіти, що зможе забезпечити логічну єдність теоретичної підготовки (здобутих системних наукових і спеціальних знань) і безпосереднього їх застосування на практиці (набуття умінь і практичних навичок фахівця завдяки дуальній освіті). Загалом це надасть процесам формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії системності й логічної завершеності (Кремень, 2007, с. 5–17; Приходченко, 2011, с. 17–31).

У контексті зазначеного вище матеріально-технічний блок складає просторово-предметна достатність інфраструктури закладу вищої освіти, тобто відповідність його матеріально-технічної бази сучасному розвитку науки і освітньої практики, що віддзеркалюється в санітарно-гігієнічних умовах утримання й розвитку матеріально-технічної бази навчального закладу відповідно до рівня оснащення сучасними матеріально-технічними приладами і засобами, наявності достатньої кількості та якості персональних комп'ютерів, мультимедійних комплексів, мережі «Інтернет» тощо.

Структуру провідного блоку у формуванні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії в закладах вищої освіти складає насамперед зміст освіти, що вибудовується з:

- знаннєвого компонента, що забезпечує виокремлення і конструювання наукової і спеціальної інформації, конкретних практичних умінь і навичок із фізичної терапії та реабілітології;

- ціннісного компонента, що забезпечує конструювання змісту як теоретичних знань, так і набутого практичного досвіду, що забезпечує визнання й усвідомлення майбутніми бакалаврами фізичної терапії їхньої цінності для їхнього професійного зростання, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці в майбутній професійній діяльності;

- діяльнісного компонента, що передбачає застосування сучасних активних та інтерактивних форм, методів і засобів освіти й набуття майбутніми бакалаврами фізичної терапії конкретних наукових та спеціальних знань і практичного досвіду діяльності практикуючого реабілітолога;

- удосконалених традиційних та інноваційних форм організації процесів формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії (лекції, лабораторно-практичні, семінарські заняття, колоквиуми; навчальна екскурсія; практика: навчальна (ознайомча), комп'ютерна; курсові, кваліфікаційні роботи; творчі проекти тощо), а також позааудиторної роботи (факультативи, гуртки, конференції, творчі освітні проекти, тренінги; електронне навчання: e-learning, m-learning, u-learning, f-learning, blended-learning; віртуальні аудиторії, веб-квести, блоги, блог-квести; пошуково-аналітична й науково-дослідна робота тощо);

- ефективних традиційних методів (словесні,

наочні; репродуктивні, продуктивні, творчі) та інноваційних методів (кейс-технології, відеоконференції, круглі столи, мозковий штурм, дебати, фокус-групи, ділові та рольові ігри, аналіз конкретних навчально-практичних ситуацій (case-study) тощо);

– традиційних засобів: друковані – підручники, посібники, довідники, енциклопедії, конспекти лекцій тощо; наочні – схеми, графіки, таблиці, малюнки, фотоматеріали, макети, картки тощо); технічні – аудіо-візуальні, мультимедійні дошки, мультимедійні проєктори, обчислювальна техніка, рідкокристалічні та плазмові панелі, комп'ютери; інноваційні засоби: цифрові технології, інтернет, електронні курси та хмарні технології тощо.

Відповідно комунікативний блок характеризується наявністю добре налагодженої взаємодії та співпраці студентсько-викладацького колективу закладу вищої освіти, його керівництва й тих установ, організацій і фондів, що беруть участь в організації дуальної освіти. Окреме місце, за нашим переконанням, у формуванні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії має займати сьогодні саме застосування дуальної освіти, тобто їхнє навчання і проходження практики безпосередньо в різних медичних установах, де теоретичний сегмент такої підготовки екстраполюється безпосередньо на практику діяльності майбутнього фахівця з фізичної реабілітації, що відбувається під керівництвом чи в ході супроводу практикуючого реабілітолога.

Дуальна форма здобуття професійної освіти розглядається нині як один із перспективних напрямів модернізації вищої освіти, зокрема професійної підготовки майбутніх бакалаврів фізичної терапії. Оскільки такі форми освіти принципово відрізняються сьогодні не лише від переважної більшості теоретичних занять, а й навіть від відомих широкому загалу науковців і викладачів закладів вищої освіти різноманітних практик, адже в їхню основу покладено здійснення не тільки закріплення здобутих майбутніми бакалаврами фізичної терапії теоретичних знань на практиці, а й навчання в умовах конкретного медичного закладу, установи, центру, медичного й оздоровчого салону тощо. Зокрема, йдеться про впровадження у професійну підготовку майбутніх бакалаврів фізичної терапії дуальної форми освіти, що дає змогу гармонійно поєднувати здобуття теоретичних знань у ході денної форми навчання в межах творчого освітнього середовища закладу вищої освіти, за спеціально розробленим графіком індивідуальних занять та практичних знань, вироблення конкретних умінь і практичних навичок майбутнього реабілітолога з місця майбутньої роботи за фахом чи під час стажування на робочому місці (Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, 2018).

Ураховуючи означене вище, можемо виокремити й схарактеризувати функції творчого освітнього середовища закладу освіти у формуванні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії, а саме:

– нормативно-правова – сприяє усвідомленню важливості засвоєння норм, правил і традицій збереження власного здоров'я й здоров'я оточуючих, які є

характерними для українського суспільства саме у наші дні. За цих умов у зміст освіти і практичної діяльності майбутніх бакалаврів фізичної терапії обов'язково має бути включено ті норми, правила і стереотипи поведінки, можливості набуття практичного досвіду, що складають структуру їхньої здоров'язбережувальної компетентності;

– корекційно спрямовуюча – актуалізує проблему надання розвивального спрямування теоретичній і практичній професійній підготовці майбутніх бакалаврів фізичної терапії з метою усвідомлення ними цінності як власного здоров'я, так і здоров'я оточуючих, спрямування власних знань та зусиль на його збереження завдяки сформованій здоров'язбережувальній компетентності;

– креативна – забезпечує умови для ефективного прояву ініціативності та творчої активності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у здобутті нових наукових і спеціальних знань, виробленні конкретних практичних умінь і навичок реабілітолога, організації і здійснення індивідуальної й колективної науково-дослідницької діяльності з метою пошуку і впровадження інноваційних реабілітаційних технологій;

– прогностична – сприяє побудові майбутніми бакалаврами фізичної терапії власної траєкторії професійного становлення і розвитку, визначенню перспективних напрямів ефективного формування їхньої здоров'язбережувальної компетентності.

У цьому контексті, вибудовуючи сутність провідного поняття нашої статті – «здоров'язбережувальна компетентність майбутніх бакалаврів фізичної терапії», ми враховували основні характеристики компетентнісного підходу до побудови освітнього процесу в закладах вищої освіти, в межах якого є низка формувань поняття «компетентність». Так, О. Пометун трактує його сутність як «... сформовані знання, вміння і навички, наявність спроможностей і ставлень, що дають змогу майбутньому фахівцю визначити, тобто ідентифікувати, і вирішувати незалежно від контексту проблеми, що є характерними і важливим для певного напрямку його професійної діяльності» (Пометун, 2004).

У Законі України «Про вищу освіту» у зв'язку з цим зазначається, що «...компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних та громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» (Закон України «Про вищу освіту», 2014). Відповідно у Національному освітньому глосарії з вищої освіти зазначено, що компетентність – це «... динамічна комбінація знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистих якостей». Також акцентується увага на тому що «...компетентності покладені в основу кваліфікації випускника» (Національний освітній глосарій з вищої освіти, 2014).

Тим самим упровадження компетентнісного підходу у професійній освіті було орієнтуванням на систему забезпечення якості підготовки майбутніх бакалаврів фізичної терапії, котра б відповідала потребам

і конкретним запитам держави і суспільства та ринку праці. За цих умов чітко простежується «...зміна парадигми професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти з рівня лише засвоєння ними системних наукових і фахових знань на вироблення їхніх конкретних умінь і навичок їхнього самостійного здобуття й ефективного застосування цих знань для вирішення практичних навчальних і професійних завдань та життєво важливих проблем у майбутній професійній діяльності» (Гулай, 2009).

Суттєвим підтвердженням доцільності зазначених вище трансформаційних змін парадигми сучасної вищої освіти є позиція В. Кременя, сутність якої полягає в тому, що «...кардинальні зміни, які відбуваються в сучасному інформаційному суспільстві, нові цивілізаційні виклики, зумовлені розвитком науки та інформаційних технологій, а також масштабність завдань, що стоять перед освітою, вимагають нової якості педагогічної діяльності, нового педагогічного мислення. Саме такі зміни детермінують перехід до нової інноваційної системи навчання і культури мислення, до нової методології освіти» (Кремень, 2016, с. 6).

Отже, як свідчать результати аналізу теоретичних основ досліджуваної проблеми та сучасної практики професійної підготовки майбутніх бакалаврів фізичної терапії, компетентнісний підхід насамперед забезпечує результативно-цільову й освітньо-прикладну спрямованість вищої освіти, в межах якої кінцевим результатом професійної підготовки майбутніх бакалаврів фізичної терапії в закладі вищої освіти є сформованість їхньої здоро́в'язбережувальної компетентності.

Висновки. Сутність провідного поняття «формування здоро́в'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у творчому освітньому середовищі закладу вищої освіти», за нашим трактуванням, є інтегральною філософсько-культурологічною, психолого-педагогічною і соціально-педагогічною системою, що вибудовується зі сформованих компетенцій у цій освітній галузі, які зі свого боку складаються з фахової обізнаності й усвідомлення структури і змісту, а також напрямів власної освітньої і суто практичної діяльності реабілітолога у різних формах дуальної освіти чи у процесі власної майбутньої професійної діяльності; засвоєних наукових і спеціальних професійних знань, вироблених умінь та практичних навичок з організації самостійної професійної діяльності в спеціалізованому освітньому, просторово-предметному й інформаційно-технологічному середовищі, на рівні прийняття рішень, виконання і усвідомлення відповідальності за результати власної професійної діяльності як реабілітолога та проектування напрямів ефективного професійного зростання.

У контексті останнього є можливість систематизувати складові й ієрархічно вибудувати структуру «здоро́в'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у творчому освітньому середовищі закладу вищої освіти», що формується в їхній професійній підготовці, а саме: у процесі засвоєння системних фахових знань з фізичної терапії як науки, так і навчальної дисципліни; усвідомленні та засвоєнні сутності й практичної спрямованості умінь і навичок майбутнього реабілітолога та на цій основі

усвідомлення і засвоєння практичного досвіду індивідуальної майбутньої професійної діяльності з ефективного застосування засвоєних знань і практичних технологій із фізичної терапії.

Перспективи подальших досліджень. Зрозуміло, що в одній статті ґрунтовно й багатовекторно розкрити проблему формування здоро́в'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у творчому освітньому середовищі закладу вищої освіти надзвичайно складно. Зважаючи на це, подальших досліджень вимагають актуальні питання розроблення й упровадження в освітню практику інноваційного навчально-методичного забезпечення, різноманітних інтерактивних форм і методів професійної підготовки таких фахівців, широкого застосування сучасних цифрових і хмарних технологій, інтернету тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті від 17.04.2002 № 347. *Освіта*. 24 квіт. – 1 трав. С. 2–16.

Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні. (2016) / НАПН України; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Пед. думка. 448 с.

Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html (дата звернення: 22.10.2022).

Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page> (дата звернення: 20.10.2022).

Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: розпорядження Кабінету Міністру України від 19.09.2018 № 660-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-р#Text> (дата звернення: 19.10.2022).

Кремень, В. Г. (2007). Якісна освіта в контексті загальноцивілізаційних змін. *Педагогіка і психологія*. № 2 (55). С. 5–17.

Приходченко, К. І. (2011). Підхід до організації навчально-виховного процесу з погляду середовища: теоретичний аспект. *Педагогіка і психологія*. № 3 (72). С. 17–31.

Пометун, О. І., Пироженко, Л. В. (2004). Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / за ред. О. І. Пометун. Київ: Вид-во «А.С.К.». 192 с.

Національний освітній глосарій: вища освіта. (2014). Вид. 2-е, перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко та ін.; за ред. В. Г. Кременя. Київ: Видавничий дім «Плеяди». 100 с.

Гулай, О. І. (2009). Компетентнісний підхід як основа нової парадигми освіти. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadsps_2009_2_7 (дата звернення: 20.10.2022).

Кремень, В. Г. (2016). «Суспільство знань» у контурах сучасності. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. Київ – Вінниця: ТОВ «Планер». Вип. 44. С. 5–13.

REFERENCES

- Natsionalna doktryna rozvytku osvity Ukrainy u XXI stolitti [National doctrine of education development of Ukraine in the 21st century]: zatv. ukazom Prezydenta Ukrainy vid 17.04.2002 № 347. *Osvita*. 24 kvit.–1 trav. S. 2–16. [in Ukrainian].
- Natsionalna dopovid pro stan i perspektyvy rozvytku osvity v Ukraini [National report on the state and prospects of education development in Ukraine] / NAPN Ukrainy; za zah. red. V. H. Kremenia. Kyiv: Ped. dumka, 2016. 448 s. [in Ukrainian].
- Pro osvitu: Zakon Ukrainy [Law of Ukraine «On Education»]: vid 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html (data zvernennia: 22.10.2022). [in Ukrainian].
- Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy [Law of Ukraine «On Higher Education»]: vid 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page> (data zvernennia: 20.10.2022). [in Ukrainian].
- Kontseptsiiia pidhotovky fakhivtsiv za dualnoiu formoiu zdobuttia osvity [The concept of training specialists according to the dual form of acquisition of education]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministru Ukrainy vid 19.09.2018 № 660-p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-r#Text> (data zvernennia: 19.10.2022). [in Ukrainian].
- Kremen, V. H. (2007). Yakisna osvita v konteksti zahalno tsyvilizatsiinykh zmin [Quality education in the context of general civilizational changes]. *Pedahohika i psykholohiia*. № 2 (55). S. 5–17. [in Ukrainian].
- Prykhodchenko, K. I. (2011). Pidkhid do orhanizatsii navchalno-vykhovnoho protsesu z pohliadu seredovyshcha: teoretychnyi aspekt [Approach to the organization of the educational process from the point of view of the environment: theoretical aspect]. *Pedahohika i psykholohiia*. № 3 (72). S. 17–31. [in Ukrainian].
- Pometun, O. I., Pyrozhenko, L. V. (2004). Suchasnyi urok [A modern lesson. Interactive learning technologies]. *Interaktyvni tekhnolohii navchannia: nauk.-metod. posib. / za red. O. I. Pometun*. Kyiv : Vyd-vo «A.S.K.». 192 s. [in Ukrainian].
- Natsionalnyi osvitnii hlosarii: vyshcha osvita [National educational glossary: higher education]. (2014). Vyd. 2-e, pererob. i dop. / avt.-uklad.: V. M. Zakharchenko ta in.; za red. V. H. Kremenia. Kyiv: Vydavnychiy dim «Pleiady». 100 s. [in Ukrainian].
- Hulai, O. I. (2009). Kompetentnisnyi pidkhid yak osnova novoi paradyhmy osvity [Competency approach as the basis of a new paradigm of education]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. Vyp. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2009_2_7 (data zvernennia: 20.10.2022). [in Ukrainian].
- Kremen, V. H. (2016). «Suspilstvo znan» u konturakh suchasnosti [«Knowledge society» in the contours of modernity]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy: zb. nauk. prats*. Kyiv–Vinnytsia: TOV «Planer». Vyp. 44. S. 5–13. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 07.12.2022